TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2020. gada 2. aprīlī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sociālā politika – Vienlīdzīgas attieksmes princips nodarbinātības un profesijas jomā – Direktīva 2000/78/EK – Pilnīgs aizliegums diskriminēt vecuma dēļ – Publisks uzaicinājums izteikt ieinteresētību – Dalības nosacījumi – Publiskajā vai privātajā sektorā strādājušu pensionāru izslēgšana

Lietā C-670/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna* (Sardīnijas Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 21. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 29. oktobrī, tiesvedībā

CO

pret

Comune di Gesturi,

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja L. S. Rosi [*L. S. Rossi*], tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*] un F. Biltšens [*F. Biltgen*] (referents),

ģenerāladvokāts: M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs: R. Skjāno [*R. Schiano*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 14. novembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– CO vārdā – *G. L. Machiavelli*, *F. Cocco Ortu* un *M. Tronci*, *avvocati*,

– Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *M. Santoro* un *A. Jacoangeli*, *avvocati delle Stato*,

– Grieķijas valdības vārdā – *E.-M. Mamouna*, pārstāve,

– Eiropas Komisijas vārdā – *B.-R. Killmann* un *C. Valero*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV 2000, L 303, 16. lpp.), 1. un 2. pantu.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp CO un *Comune di Gesturi* (Džesturi pašvaldība, Itālija) saistībā ar tādu uzaicinājumu izteikt ieinteresētību par izpētes un konsultāciju pienākumu veikšanu, kurā no dalības procedūrā ir izslēgti pensionāri.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Saskaņā ar Direktīvas 2000/78 1. pantu tās mērķis ir attiecībā uz nodarbinātību un profesiju noteikt sistēmu, lai apkarotu diskrimināciju reliģijas, uzskatu, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ nolūkā dalībvalstīs īstenot vienlīdzīgas attieksmes principu.

4 Šīs direktīvas 2. pantā ir paredzēts:

"1. Šajā direktīvā "vienlīdzīgas attieksmes princips" nozīmē to, ka nav ne tiešas, ne netiešas diskriminācijas, kuras pamatā ir jebkurš 1. pantā minēts iemesls.

2. Šā panta 1. punktā:

a) uzskata, ka tiešā diskriminācija notiek tad, ja salīdzināmā situācijā pret vienu personu izturas, ir izturējušies vai izturētos sliktāk nekā pret citu personu jebkura 1. [pantā] minēta iemesla dēļ;

b) pieņem, ka netiešā diskriminācija notiek tad, ja acīmredzami neitrāla noteikuma, kritērija vai prakses dēļ personas, kuras atbalsta konkrētu reliģiju vai uzskatus, kurām ir konkrēta invaliditāte, konkrēts vecums vai konkrēta seksuālā orientācija, atrodas konkrētā nelabvēlīgā situācijā salīdzinājumā ar otru personu, ja vien:
   i) šis noteikums, kritērijs vai prakse nav objektīvi attaisnota ar likumīgu mērķi un ja vien nav pienācīgi un vajadzīgi līdzekļi šā mērķa sasniegšanai [..]

[..]."

5 Minētās direktīvas 3. pantā "Piemērošanas joma" ir noteikts:

"1. Nepārsniedzot [Eiropas Savienības] kompetenci, šo direktīvu piemēro visām personām gan valsts, gan privātajā sektorā, tostarp valsts iestādēs, attiecībā uz:

a) nosacījumiem darba, pašnodarbinātības un profesijas iegūšanai, to skaitā atlases kritērijiem un darbā pieņemšanas nosacījumiem, lai kāda būtu darbības nozare, un visos profesionālās hierarhijas līmeņos, ietverot paaugstināšanu amatā;

[..]

c) nodarbinātīb[as] un darba nosacījumiem, to skaitā atlaišanu un atalgojumu;

[..]."

6 Saskaņā ar šīs pašas direktīvas 4. panta 1. punktu:

"Neatkarīgi no 2. panta 1. un 2. punkta dalībvalstis var paredzēt, ka dažāda attieksme, kuras pamatā ir īpašība, kas saistīta ar jebkuru no 1. pantā minētajiem iemesliem, neveido diskrimināciju, ja attiecīgo profesionālo darbību būtības dēļ vai tajā sakarā, kurā tās veic, no šādas īpašības izriet īsta un izšķirīga prasība attiecībā uz profesiju ar noteikumu, ka mērķis ir likumīgs un prasība ir proporcionāla."

7 Direktīvas 2000/78 6. panta "Tādas dažādas attieksmes attaisnojums, kuras pamatā ir cilvēka vecums" 1. punktā ir paredzēts:

"Neatkarīgi no 2. panta 2. punkta dalībvalstis var paredzēt, ka dažāda attieksme, kuras pamatā ir vecums, neveido diskrimināciju, ja attiecīgās valsts tiesību kontekstā tā ir objektīvi un saprātīgi attaisnota ar likumīgu mērķi, tostarp likumīgu nodarbinātības politiku, darba tirgu un profesionālās izglītības mērķiem, un ja šā mērķa sasniegšanas līdzekļi ir atbilstīgi un vajadzīgi.

Šāda dažāda attieksme cita starpā var ietvert:

a) to, ka nosaka īpašus nosacījumus darba un profesionālās izglītības iespējām, nodarbinātības un profesijas nosacījumus, tostarp atlaišanas un atalgošanas nosacījumus jauniešiem, vecākiem strādniekiem un personām, kuru apgādībā ir citas personas, lai veicinātu viņu profesionālo integrāciju vai nodrošinātu aizsardzību;

b) to, ka nosaka minimālos nosacījumus attiecībā uz vecumu, profesionālo pieredzi vai darba stāžu, lai iegūtu darbu vai konkrētas ar to saistītas priekšrocības;

c) to, ka nosaka maksimālo vecumu pieņemšanai darbā, pamatojoties uz izglītības prasībām attiecīgajam amatam vai uz vajadzību pēc saprātīga darba laikposma pirms pensijas."

Valsts tiesības

8 *Decreto-legge 6 luglio 2012, n. 95, convertito con modificazioni dalla legge 7 agosto 2012, n. 135* (2012. gada 6. jūlija Dekrētlikums Nr. 95, kas ar grozījumiem pārveidots par likumu ar 2012. gada 7. augusta Likumu Nr. 135 (2012. gada 6. jūlija *GURI* Nr. 156 kārtējais pielikums)), 5. panta 9. punktā redakcijā, kura grozīta ar *decreto-legge 24 guigno 2014, n. 90, convertito dalla legge 11 agosto 2014, n. 114* (2014. gada 24. jūnija Dekrētlikums Nr. 90, kas pārveidots par likumu ar 2014. gada 11. augusta Likumu Nr. 114 (2014. gada 18. augusta *GURI* Nr. 190 kārtējais pielikums)) (turpmāk tekstā – "Dekrētlikums Nr. 95/2012") 6. pantu, ir regulēts tas, kā valsts pārvaldes iestādēm ir jāveic izpētes un konsultāciju pienākumu uzticēšana, un tām ir aizliegta tostarp šādu pienākumu uzticēšana pensionāriem, kuri ir strādājuši privātajā un publiskajā sektorā. Tām tāpat ir aizliegts šiem pensionāriem uzticēt uzraudzības vai vadības amatus vai amatus šo iestāžu vadības struktūrās, kā arī to kontrolētajās institūcijās un sabiedrībās, izņemot vietējo pašpārvaldes institūciju padomju locekļu un noteiktu institūciju locekļu vai vēlēto struktūru pārstāvju pienākumus. Tomēr ir pieļauts, ka šie amati, pienākumi un sadarbība tiem var tikt uzticēti brīvprātīgā darba ietvaros. Turklāt attiecībā uz uzraudzības un vadības amatiem un ievērojot to brīvprātīgo raksturu, ir precizēts, ka pilnvaru termiņš nedrīkst pārsniegt vienu gadu, un tas vienā iestādē nevar tikt ne pagarināts, ne atjaunots.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

9 2017. gada 28. decembrī Džesturi pašvaldība publicēja uzaicinājumu izteikt ieinteresētību nolūkā uzticēt izpētes un konsultāciju pienākumu veikšanu pašvaldības reciklēšanas centram.

10 Attiecībā uz dalības nosacījumiem šajā uzaicinājumā izteikt ieinteresētību bija ietverta klauzula, kurā bija prasīts, lai pretendenti atbilstu šādiem nosacījumiem: "Augstskolas diploms medicīnā un ķirurģijā – Specializācija higiēnā – Apliecināta vismaz piecu gadu darba pieredze vadības amatā *Servizio Sanitario Nazionale* [Valsts veselības aprūpes dienestā, Itālija] – Nedrīkst būt pensionējies privātā vai publiskā sektora bijušais darbinieks".

11 Lai gan CO atbilda visām minētajā uzaicinājumā izteikt ieinteresētību noteiktajām profesionālajām prasībām, viņam netika atļauts piedalīties procedūrā, jo viņš ir pensionārs, kas ir strādājis publiskajā sektorā.

12 Uzskatīdams, ka klauzula, ar kuru no iespējami pielaižamo pretendentu loka ir izslēgti pensionāri, rada netiešu diskrimināciju vecuma dēļ un tāpēc ir jāatzīst par prettiesisku vai pat spēkā neesošu, CO pamatlietā aplūkoto uzaicinājumu izteikt ieinteresētību pārsūdzēja *Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna* (Sardīnijas Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija).

13 Savā prasībā prasītājs pamatlietā uzsver, ka minētā Dekrētlikuma Nr. 95/2012 5. panta 9. punkts, ar kuru valsts pārvaldes iestādēm ir aizliegts uzticēt izpētes un konsultāciju pienākumus pensionāriem, kas ir strādājuši privātajā un publiskajā sektorā, ir jāatceļ kā tāds, kas ir pretrunā Direktīvai 2000/78. Turklāt ar šo tiesību normu esot pārkāpts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 21. pants. Minētais prasītājs apgalvo, ka ar pamatlietā aplūkoto valsts tiesisko regulējumu ir radīta netieša diskriminācija, ko nevar attaisnot ne ar kādu likumīgu mērķi.

14 Iesniedzējtiesai nav skaidrības par valsts tiesību normas saderību ar Direktīvas 2000/78 1. un 2. pantu. Ja runa tiešām būtu par netiešu diskrimināciju, tā pauž šaubas par iespējama attaisnojuma esamību šīs direktīvas 6. panta izpratnē. Esot maz ticams, ka izpētes un konsultāciju pienākumus, kuriem piemīt zināma sarežģītība un kuru veikšanai ir vajadzīga zināma pieredze, varētu īstenot personas, kas ir savas profesionālās karjeras sākumposmā. Pasākums, ar kuru no šādu pienākumu uzticēšanas ir izslēgti pensionāri, līdz ar to neesot atbilstošs no izvirzītā mērķa viedokļa, proti, sekmēt personāla mainību, pieņemot darbā gados jaunākas personas.

15 Šajos apstākļos *Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna* (Sardīnijas Reģionālā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Direktīvas [2000/78] 1. un 2. pantā paredzētais nediskriminācijas princips nepieļauj tādu tiesību normu, kāda ir Dekrētlikuma Nr. [95/2012] 5. panta 9. punkts, kurā valsts iestādēm ir paredzēts aizliegums uzticēt izpētes un konsultāciju pienākumus personām, kas ir pensionējušies privātā vai publiskā sektora bijušie darbinieki?"

Par prejudiciālo jautājumu

16 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīva 2000/78 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, ar kuru valsts pārvaldes iestādēm ir aizliegts uzticēt izpētes un konsultāciju pienākumus pensionāriem.

17 Iesākumā attiecībā uz prasītāja pamatlietā izvirzīto argumentu saistībā ar to, ka iesniedzējtiesa nav izvērtējusi jautājumu no pakalpojumu sniegšanas brīvības viedokļa, ir jāatgādina, ka uz tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotais, kurš bez izšķirības ir piemērojams Itālijas pilsoņiem un citu dalībvalstu pilsoņiem, tiesību normas attiecībā uz LESD garantētajām pamatbrīvībām principā var attiekties tikai tad, ja šis regulējums ir piemērojams situācijām, kam ir saikne ar tirdzniecību starp dalībvalstīm (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 11. jūnijs, *Berlington Hungary* u.c., C-98/14, EU:C:2015:386, 24. punkts, kā arī rīkojumu, 2019. gada 4. jūnijs, *Pólus Vegas*, C-665/18, nav publicēts, EU:C:2019:477, 17. punkts).

18 Taču šajā lietā nav šāds gadījums, jo visi pamatlietas apstākļi attiecas tikai uz vienas dalībvalsts, proti, Itālijas Republikas, teritoriju.

19 Lai atbildētu uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu, ir jāpārbauda, vai pamatlietā aplūkotais valsts tiesiskais regulējums ietilpst Direktīvas 2000/78 piemērošanas jomā un, ja atbilde ir apstiprinoša, vai ar šo regulējumu ir radīta tāda atšķirīga attieksme vecuma dēļ, kura attiecīgajā gadījumā no minētās direktīvas 6. panta viedokļa var būt attaisnota.

20 Pirmkārt, runājot par jautājumu, vai pamatlietā aplūkojamais tiesiskais regulējums ietilpst Direktīvas 2000/78 piemērošanas jomā, ir jāuzsver, ka gan no šīs direktīvas nosaukuma un preambulas, gan arī no tās satura un mērķa izriet, ka tā ir vērsta uz to, lai noteiktu vispārēju sistēmu, kas nodrošinātu ikvienai personai vienlīdzīgu attieksmi "nodarbinātības un profesijas jomā", sniedzot tai efektīvu aizsardzību pret diskrimināciju, kuras pamatā ir jebkurš no šīs direktīvas 1. pantā minētajiem iemesliem, tostarp vecums (spriedumi, 2009. gada 18. jūnijs, *Hütter*, C-88/08, EU:C:2009:381, 33. punkts, un 2010. gada 12. oktobris, *Ingeniørforeningen i Danmark*, C-499/08, EU:C:2010:600, 19. punkts).

21 Turklāt no Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta a) un c) apakšpunkta izriet, ka to piemēro Savienībai piešķirto kompetenču ietvaros "visām personām gan valsts, gan privātajā sektorā, tostarp valsts iestādēs" attiecībā uz, pirmkārt, "nosacījumiem darba [..] iegūšanai, to skaitā atlases kritērijiem", un, otrkārt, "nodarbinātību un darba nosacījumiem, to skaitā atlaišanu un atalgojumu" (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada 18. jūnijs, *Hütter*, C-88/08, EU:C:2009:381, 34. punkts, un 2010. gada 12. janvāris, *Petersen*, C-341/08, EU:C:2010:4, 32. punkts).

22 Ar valsts tiesisko regulējumu, ar kuru valsts iestādēm ir vispārīgi aizliegts uzticēt izpētes un konsultāciju pienākumus personām gan no privātā, gan publiskā sektora tāpēc, ka tās ir pensionējušās, šīs personas tiek izslēgtas no visiem darbā pieņemšanas procesiem.

23 No minētā izriet, ka šāds tiesiskais regulējums tieši ietekmē attiecīgo personu darba attiecību izveidi un vēl jo vairāk zināmu profesionālo darbību veikšanu un līdz ar to ir jāuzskata par tādu, ar ko tiek paredzēti noteikumi attiecībā uz nosacījumiem darba iegūšanai Direktīvas 2000/78 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.

24 Šajos apstākļos pamatlietā aplūkotais tiesiskais regulējums ietilpst Direktīvas 2000/78 piemērošanas jomā.

25 Otrkārt, runājot par jautājumu, vai ar šo tiesisko regulējumu ir radīta atšķirīga attieksme vecuma dēļ Direktīvas 2000/78 2. panta 1. punkta izpratnē, ir jāatgādina, ka saskaņā ar šo tiesību normu "šajā direktīvā "vienlīdzīgas attieksmes princips" nozīmē, ka nav ne tiešas, ne netiešas diskriminācijas, kuras pamatā ir jebkurš [šīs direktīvas] 1. pantā minēts iemesls". Minētās direktīvas 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir precizēts, ka šī 2. panta 1. punkta piemērošanas vajadzībām tieša diskriminācija notiek tad, ja salīdzināmā situācijā vienai personai piemēro nelabvēlīgāku attieksmi nekā citai personai jebkura no šīs pašas direktīvas 1. pantā minētajiem iemesliem dēļ. Saskaņā ar Direktīvas 2000/78 2. panta 2. punkta b) apakšpunktu netieša diskriminācija notiek tad, ja acīmredzami neitrāla noteikuma, kritērija vai prakses dēļ personām, kurām ir konkrēts vecums, var tikt radīta konkrēta nelabvēlīga situācija salīdzinājumā ar citām personām.

26 Šajā gadījumā ir jānorāda – ir tiesa, ka Dekrētlikuma Nr. 95/2012 5. pantā nav tieši norādīts noteikts vecums. Izslēgšana no dalības procedūrā saistībā ar uzaicinājumu izteikt ieinteresētību par valsts pārvaldes iestāžu uzticētu izpētes un konsultāciju pienākumu veikšanu attiecas uz visiem pensionāriem, lai gan vecums, no kura tie ir varējuši saņemt vecuma pensiju, visām šīm personām nav vienāds un saskaņā ar Itālijas valdības tiesas sēdē sniegtajiem apsvērumiem var būt no 60 līdz

75 gadiem. Tomēr atsauces dēļ uz vecuma pensiju pamatlietā aplūkotais valsts tiesiskais regulējums ir netieši balstīts uz kritēriju, kas ir saistīts ar vecumu, jo vecuma pensijas saņemšana ir atkarīga no tā, ka ir pabeigts zināms darba gadu skaits, un nosacījuma, ka ir sasniegts zināms vecums.

27 Ir jāuzskata, ka ar valsts tiesisko regulējumu, ar kuru pensionāriem ir aizliegts piedalīties procedūrā saistībā ar uzaicinājumu izteikt ieinteresētību par valsts pārvaldes iestāžu uzticētu izpētes un konsultāciju pienākumu veikšanu, šīm personām ir noteikta nelabvēlīgāka attieksme par to, kas ir paredzēta visām tām personām, kuras vēl veic profesionālo darbību.

28 Tādējādi ar šādu tiesisko regulējumu ir radīta netieša diskriminācija attiecīgās personas vecuma dēļ atšķirībā no tiesiskā regulējuma, kas tika aplūkots lietā, kura bija pamatā 2015. gada 21. maija spriedumam *SCMD* (C-262/14, nav publicēts, EU:C:2015:336, 28. un 30. punkts), un kas bija piemērojams atkarībā no statusa vai sociālās un nodarbinātības kategorijas, kurai valsts mērogā piederēja attiecīgā persona, aizliedzot saņemtās vecuma pensijas un no profesionālās darbības gūto ienākumu kumulāciju.

29 No minētā izriet, ka ar pamatlietā aplūkoto valsts tiesisko regulējumu ir radīta netieša atšķirīga attieksme vecuma dēļ Direktīvas 2000/78 1. panta, to skatot kopā ar 2. panta 2. punkta b) apakšpunktu, izpratnē.

30 Treškārt, attiecībā uz jautājumu, vai šī atšķirīgā attieksme no Direktīvas 2000/78 6. panta 1. punkta viedokļa var būt attaisnota, ir jānorāda, ka šī panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts, ka atšķirīga attieksme, kuras pamatā ir vecums, neveido diskrimināciju, ja attiecīgās valsts tiesību kontekstā tā ir objektīvi un saprātīgi attaisnota ar likumīgu mērķi, tostarp likumīgiem nodarbinātības politikas, darba tirgus un profesionālās izglītības mērķiem, un ja līdzekļi šī mērķa sasniegšanai ir atbilstīgi un vajadzīgi.

31 Minētajā 6. pantā ir precizēts arī, ka šī atšķirīgā attieksme var ietvert tostarp īpašu nosacījumu darba iegūšanai noteikšanu gados jaunām personām vai maksimālā vecuma noteikšanu pieņemšanai darbā.

32 Šajā gadījumā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pamatlietā aplūkotā valsts tiesiskā regulējuma mērķis ir nodrošināt personāla mainību, pieņemot darbā gados jaunas personas. Turklāt no Itālijas valdības rakstveida apsvērumiem izriet, ka ar Dekrētlikuma Nr. 95/2012 5. pantu ir izvirzīts divkāršs mērķis, proti, pirmkārt, īstenot efektīvu publisko izdevumu pārskatīšanu, samazinot valsts pārvaldes darbības izmaksas, tomēr neapdraudot pilsoņiem sniegto pakalpojumu būtību, un, otrkārt, veicināt valsts pārvaldes iestāžu personāla vidējā vecuma samazināšanos, sekmējot gados jaunāku personu piekļuvi darbam civildienestā.

33 Šajā ziņā uzreiz ir jāatgādina, ka vienlaicīga atsaukšanās uz vairākiem mērķiem, kuri vai nu ir cits ar citu saistīti, vai arī ir sarindoti pēc nozīmīguma, nav šķērslis likumīga mērķa Direktīvas 2000/78 6. panta 1. punkta izpratnē pastāvēšanai (spriedums, 2011. gada 21. jūlijs, *Fuchs* un *Köhler*, C-159/10 un C-160/10, EU:C:2011:508, 44. un 46. punkts).

34 Turklāt, lai gan ar budžetu saistīti apsvērumi var pamatot dalībvalsts izvēli sociālās politikas jomā un ietekmēt sociālās aizsardzības pasākumu, ko tā vēlas pieņemt, raksturu vai apjomu, tie tomēr paši par sevi nevar būt ar šo politiku sasniedzamais mērķis (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 20. jūnijs, *Giersch* u.c., C-20/12, EU:C:2013:411, 51. punkts).

35 No minētā izriet, ka efektīvas publisko izdevumu samazināšanas mērķis – tā kā Dekrētlikuma Nr. 95/2012 5. pants pieder pie pasākumiem, kas vispārējā ekonomiskajā kontekstā ir nepieciešami Itālijas valsts pārvaldes pārmērīgu deficītu samazināšanai, un tā uzdevums, konkrētāk, ir darba algu un vecuma pensiju, kuru avots ir valsts līdzekļi, kumulācijas novēršana, – var ietekmēt nodarbinātības aizsardzības pasākumu raksturu un apjomu, bet pats par sevi nevar būt likumīgs mērķis.

36 Attiecībā uz mērķi nodrošināt ekonomiski aktīvā personāla vidējā vecuma samazināšanos ir jāatgādina, ka šāda ar nodarbinātības politiku saistīta vispārējo interešu mērķa likumība, saprātīgi vērtējot, nevar tikt apšaubīta, jo tas pieder pie Direktīvas 2000/78 6. panta 1. punkta pirmajā daļā konkrēti minētajiem mērķiem, un atbilstoši LES 3. panta 3. punkta pirmajai daļai augsta nodarbinātības līmeņa veicināšana ir viens no Eiropas Savienības izvirzītajiem mērķiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2007. gada 16. oktobris, *Palacios de la Villa*, C-411/05, EU:C:2007:604, 64. punkts).

37 Saskaņā ar Tiesas judikatūru nodarbinātības veicināšana neapstrīdami ir likumīgs dalībvalstu sociālās vai nodarbinātības politikas mērķis, it īpaši, ja runa ir par zināmu darba ņēmēju kategoriju iesaistīšanās darba dzīvē iespēju uzlabošanu, it īpaši sekmējot iespēju īstenot profesiju gados jaunām personām (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2007. gada 16. oktobris, *Palacios de la Villa*, C-411/05, EU:C:2007:604, 65. punkts, kā arī 2017. gada 19. jūlijs, *Abercrombie & Fitch Italia*, C-143/16, EU:C:2017:566, 37. punkts).

38 Konkrētāk, kā izņēmums no diskriminācijas vecuma dēļ aizlieguma principa ir attaisnota atšķirīgas attieksmes ieviešana saistībā ar nosacījumiem darba iegūšanai, ja izvirzītais mērķis ir līdzsvarotas vecuma struktūras starp gados jaunajiem ierēdņiem un gados vecākiem ierēdņiem noteikšana, lai sekmētu gados jaunu personu pieņemšanu darbā un paaugstināšanu amatā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 21. jūlijs, *Fuchs* un *Köhler*, C-159/10 un C-160/10, EU:C:2011:508, 50. punkts).

39 Līdz ar to nodarbinātības politikas mērķi, kas ir izvirzīti ar pamatlietā aplūkoto valsts tiesisko regulējumu, ir jāuzskata par tādiem, kuri var objektīvi un saprātīgi attaisnot atšķirīgu attieksmi vecuma dēļ.

40 Vēl saskaņā ar Direktīvas 2000/78 6. panta 1. punkta pirmās daļas formulējumu ir jāpārbauda, vai pasākumi, kas ir īstenoti, lai sasniegtu šos mērķus, ir "atbilstīgi un vajadzīgi".

41 Tādējādi ir jāpārbauda, vai Dekrētlikuma Nr. 95/2012 5. pants pieļauj likumdevēja izvirzīto nodarbinātības politikas mērķu sasniegšanu, tomēr pārmērīgi neapdraudot to pensionāru likumīgās intereses, kuriem šīs tiesību normas dēļ ir liegta iespēja tikt atkal pieņemtiem darbā.

42 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība, ne tikai izvēloties, kuru no visiem sociālās un nodarbinātības politikas jomā noteiktajiem mērķiem censties sasniegt, bet arī nosakot pasākumus, ar kuriem šo mērķi var īstenot (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2005. gada 22. novembris, *Mangold*, C-144/04, EU:C:2005:709, 63. punkts, un 2007. gada 16. oktobris, *Palacios de la Villa*, C-411/05, EU:C:2007:604, 68. punkts). Tomēr ar šo rīcības brīvību nedrīkst atņemt jēgu diskriminācijas vecuma dēļ aizlieguma principa īstenošanai (spriedums, 2010. gada 12. oktobris, *Ingeniørforeningen i Danmark*, C-499/08, EU:C:2010:600, 33. punkts).

43 Turklāt kompetentajām dalībvalstu iestādēm ir jāatrod pareizais līdzsvars starp dažādajām pastāvošajām interesēm (spriedums, 2007. gada 16. oktobris, *Palacios de la Villa*, C-411/05, EU:C:2007:604, 71. punkts).

44 Diskriminācijas vecuma dēļ aizliegums ir jāinterpretē Pamattiesību hartas 15. panta 1. punktā atzīto tiesību strādāt kontekstā. No tā izriet, ka īpaša nozīme ir jāpiešķir gados vecāku darba ņēmēju līdzdalībai profesionālajā dzīvē, kā arī ekonomiskajā, kultūras un sociālajā dzīvē. Šo personu dalības darba dzīvē turpināšana tostarp veicina darbaspēka dažādību. Tomēr interese turpināt minēto personu nodarbinātību ir jāņem vērā, ievērojot citas, iespējams, atšķirīgas intereses (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2011. gada 21. jūlijs, *Fuchs* un *Köhler*, C-159/10 un C-160/10, EU:C:2011:508, 62. un 64. punkts, kā arī 2012. gada 5. jūlijs, *Hörnfeldt*, C-141/11, EU:C:2012:421, 37. punkts).

45 Līdz ar to ir jānoskaidro, vai likumdevējs, īstenojot savu plašo rīcības brīvību sociālās un nodarbinātības politikas jomā, ir mēģinājis sasniegt līdzsvaru starp vēlmi sekmēt gados jaunu darba ņēmēju iespēju iegūt darbu un gados vecāku personu tiesību strādāt ievērošanu.

46 Runājot par minēto mērķi, kas vispārīgi ir nodarbināto ekonomiski aktīvo iedzīvotāju vidējā vecuma samazināšanās, var apgalvot, ka šāds mērķis nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, jo, saprātīgi vērtējot, var paredzēt atteikt tādu pensionāru pieņemšanu darbā, kuri ir beiguši savu profesionālo dzīvi un saņem vecuma pensiju, lai veicinātu ekonomiski aktīvo iedzīvotāju pilnīgu nodarbinātību vai sekmētu gados jaunāku personu piekļuvi darba tirgum.

47 Turpretim, kā ir norādījusi iesniedzējtiesa, nav droši zināms, ka pamatlietā aplūkotais pasākums, ar kuru pensionāriem ir aizliegts piedalīties procedūrās saistībā ar uzaicinājumiem izteikt ieinteresētību par izpētes un konsultāciju pienākumu uzticēšanu, faktiski ļauj uzlabot gados jaunāko personu iesaistīšanos darba dzīvē. Tā kā izpētes un konsultāciju pienākumu izpilde var izrādīties problemātiska un sarežģīta, gados vecāka persona, ņemot vērā tās gūto pieredzi, visdrīzāk ir labāk piemērota tai uzticētā pienākuma izpildei. Tādējādi tās pieņemšanai darbā ir pozitīva ietekme gan attiecībā uz valsts pārvaldes iestādi, kura ir izsludinājusi uzaicinājumu izteikt ieinteresētību, gan no vispārējo interešu viedokļa. Lai gan ekonomiski aktīvā personāla vidējā vecuma samazināšanās var īstenoties gadījumā, ja personas, kurām jau ir zināma pieredze pauž interesi par šādu pienākumu izpildi, tādējādi ļaujot gados jaunākiem darba ņēmējiem, kas stāsies viņu atbrīvotajās darba vietās, piekļūt darba tirgum, vēl ir nepieciešams, lai šie izpētes un konsultāciju pienākumi nebūtu atsevišķi darba uzdevumi uz noteiktu laiku, kuri nesniedz nekādu vēlāku karjeras izaugsmes iespēju.

48 Turklāt būtu jāpārbauda, vai ar pamatlietā aplūkoto aizliegumu nav pārsniegts izvirzītā mērķa sasniegšanai nepieciešamais, pārmērīgi apdraudot pensionāru likumīgās prasības, jo tas ir balstīts tikai uz kritēriju par vecumu, kas ļauj saņemt vecuma pensiju, un tajā nav ņemts vērā tas, vai vecuma pensijas – kuras pēc savas profesionālās karjeras beigām saņem attiecīgās personas – apmērs ir vai nav saprātīgs.

49 Taču vecuma pensijas, ko var saņemt attiecīgās personas, apmēra ņemšanai vērā būtu nozīme, jo pamatlietā aplūkotais valsts tiesiskais regulējums ļauj šīm personām ieņemt uzraudzības un vadības amatus uz noteiktu laiku brīvprātīgā darba ietvaros atbilstoši ar budžetu saistītajiem apsvērumiem, uz ko atsaucas Itālijas valdība, paralēli ar nodarbinātības politikas mērķi, kura pamatā ir ekonomiski aktīvā personāla vidējā vecuma samazināšanās.

50 Valsts tiesai, kurai vienīgajai ir kompetence izvērtēt pamatlietas apstākļus un interpretēt valsts tiesību aktus, ir jāpārbauda, vai attiecībā uz pensionāriem noteiktais aizliegums piedalīties procedūrā saistībā ar uzaicinājumu izteikt ieinteresētību nolūkā uzticēt izpētes un konsultāciju pienākumu veikšanu ir piemērots tam, lai garantētu izvirzītā mērķa sasniegšanu un patiešām atbilst centieniem sasniegt šo mērķi saskaņoti un sistemātiski (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada 10. marts, *Hartlauer*, C-169/07, EU:C:2009:141, 55. punkts, un 2010. gada 12. janvāris, *Petersen*, C-341/08, EU:C:2010:4, 53. punkts).

51 Šajā kontekstā tai ir jāpārbauda it īpaši, vai ar iespēju uzticēt uzraudzības un vadības amatus, kuri tiek ieņemti brīvprātīgā darba ietvaros, patiesībā netiek īstenots budžeta politikas mērķis, kas ir izvirzīts ar pamatlietā aplūkoto tiesisko regulējumu un ir pretrunā nodarbinātības politikas mērķim, kura pamatā ir ekonomiski aktīvā personāla vidējā vecuma samazināšanās.

52 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīva 2000/78, it īpaši tās 2. panta 2. punkts, 3. panta 1. punkts un 6. panta 1. punkts, ir jāinterpretē tādējādi, ka tā pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, ar kuru valsts pārvaldes iestādēm ir aizliegts uzticēt izpētes un konsultāciju pienākumus pensionāriem, ja, pirmkārt, ar šo regulējumu ir izvirzīts likumīgs nodarbinātības politikas un darba tirgus mērķis un, otrkārt, šī mērķa īstenošanai izmantotie līdzekļi ir atbilstīgi un vajadzīgi. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai pamatlietā tas faktiski tā ir.

Par tiesāšanās izdevumiem

53 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

Padomes Direktīva 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju, it īpaši tās 2. panta 2. punkts, 3. panta 1. punkts un 6. panta 1. punkts, ir jāinterpretē tādējādi, ka tā pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, ar kuru valsts pārvaldes iestādēm ir aizliegts uzticēt izpētes un konsultāciju pienākumus pensionāriem, ja, pirmkārt, ar šo regulējumu ir izvirzīts likumīgs nodarbinātības politikas un darba tirgus mērķis un, otrkārt, šī mērķa īstenošanai izmantotie līdzekļi ir atbilstīgi un vajadzīgi. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai pamatlietā tas faktiski tā ir.

[Paraksti]